

NEKA VETAR DUVA

Malgosia Bartosik . Philippa Nuttall Jones . Zam Zadeh

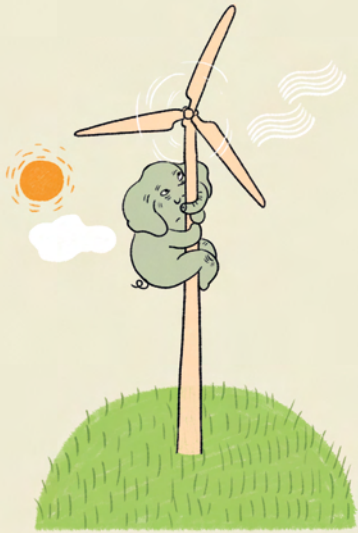

2019. godina ostaće upamćena kao godina kada se nešto promenilo, kada su deca stupila u štrajk tražeći od odraslih da preuzmu akciju i zaustave klimatske promene.

Inspirisan razgovorom između dve mame (poljske zagovornice vetra i britanske novinarke) i talentovane mlade iranske umetnice, ovaj strip priča priču o tome kako će obnovljiva energija poput vetra doprineti transformaciji ka čistijem i zdravijem svetu za sve.

Deca širom sveta su 2019. godine štrajkovala.
Ne zato što im se ne sviđaju njihovi učitelji, već da kažu
odraslima koji su za to zaduženi da preuzmu
mere i zaustave klimatske promene. Odvojili su vreme
iz škole kako bi pozvali na zakone koji bi zaštitili
Zemlju i pružili im čistu budućnost.

Ali šta su zapravo klimatske promene i zašto je njihovo zaustavljanje toliko važno?

Da bismo odgovorili na ovo, moramo da se vratimo u prošlost...

Pre 200 godina većina ljudi je živela na selu.

Onda je stigla industrijska revolucija.

Fabrike su cvetale i ljudi

su se selili

da rade u gradovima.

Ogromne količine energije bile su potrebne za napajanje ovih fabrika, a kasnije i domova, automobila i aviona.

Koriste se mašine za proizvodnju, umesto ručnog rada na zemlji,
a to generalno znači...

Više poslova.

Ljudi zarađuju više novca, mogu da kupe više
hrane i žive duže i zdravije.

A avioni i automobili olakšavaju putovanje.

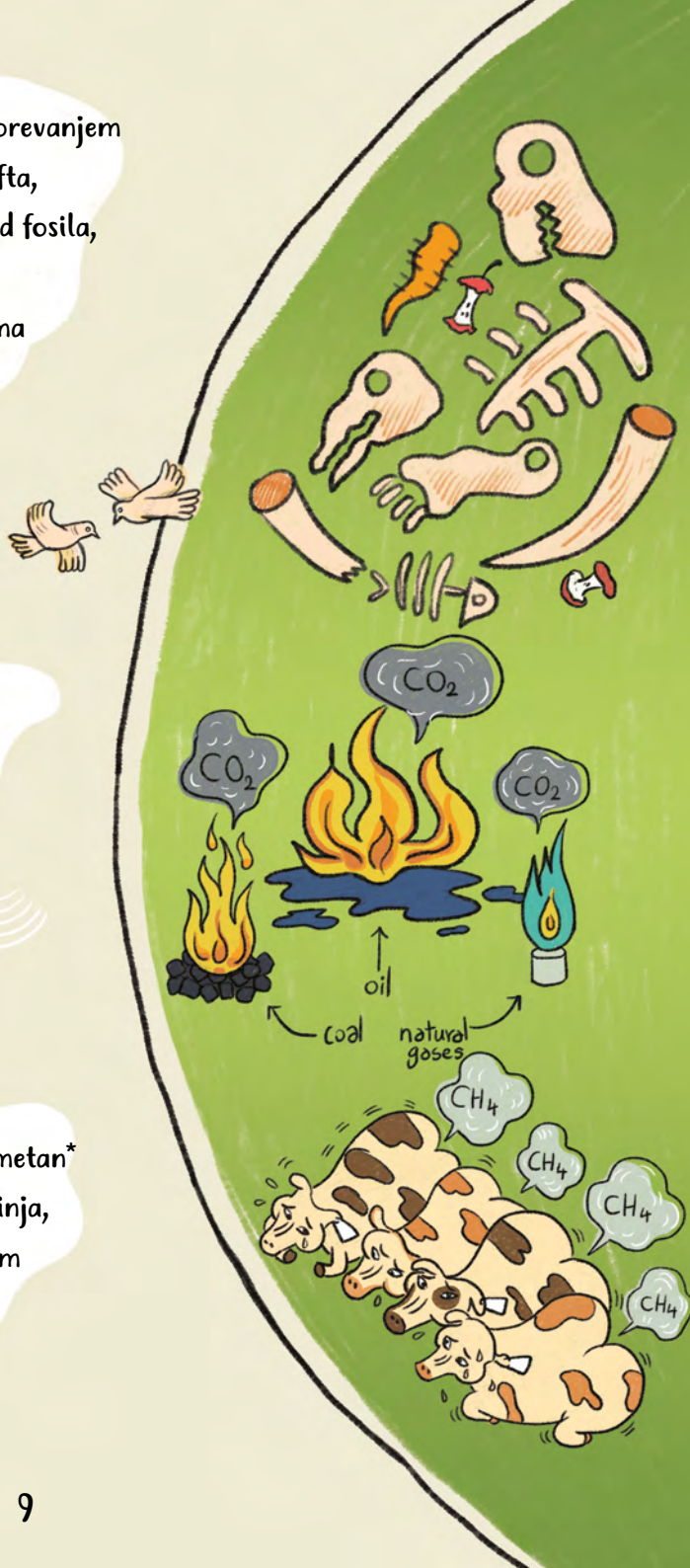

Ali većina ovoga je omogućena sagorevanjem fosilnih goriva kao što su nafta, ugalj i gas. Oni bukvalno potiču od fosila, mrtvih životinja i biljaka zgnječeni u zemlji stotinama miliona godina.

Kada sagore, fosilna goriva proizvode gasove staklene bašte kao što je ugljen-dioksid*.

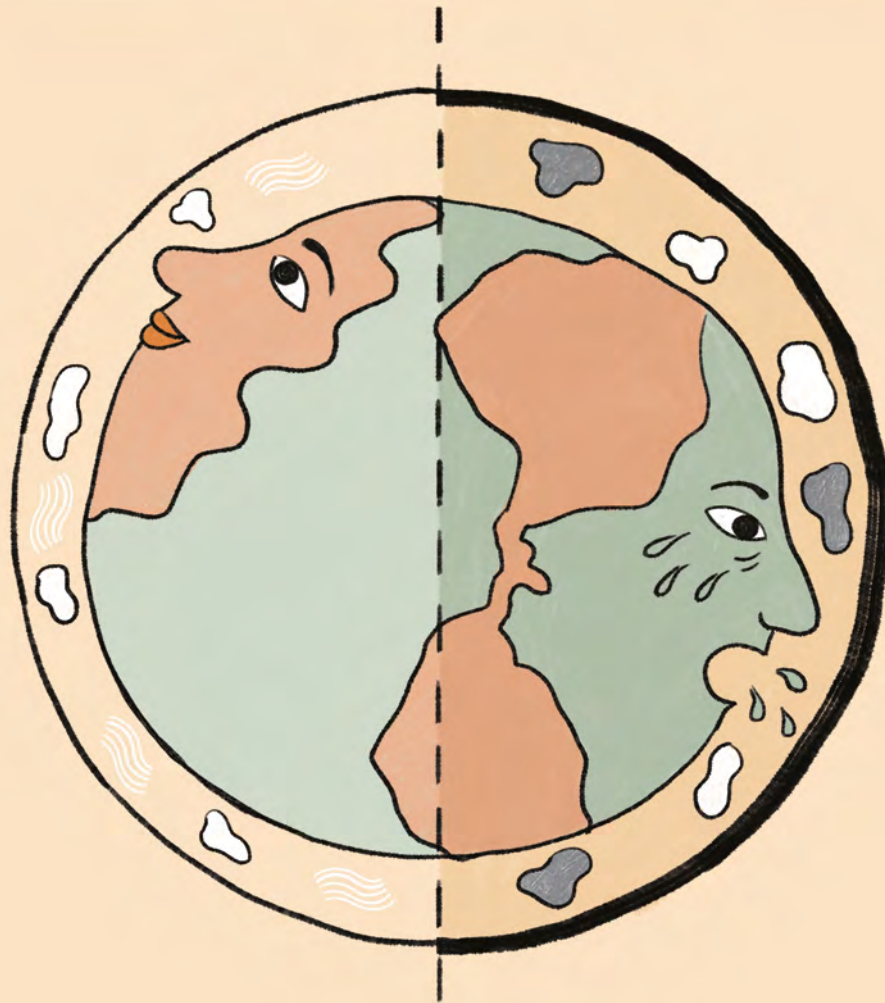
Još jedan gas staklene bašte je metan* sa velikih farmi sa puno životinja, posebno krava, koje prilikom varenja ispuštaju gasove.

*ugljen-dioksid CO_2
*metan CH_4

Zajedno ovi gasovi stvaraju nevidljivi pokrivač oko Zemlje
i zadržavaju sunčevu toplotu. Kao staklenik.

Ovo obično čini Zemlju finim mestom za život. Ali pokrivač je postao
previše debeo, što je izazvalo pregrevanje i klimatske promene.

Svet se već zagrejavao za 1°C otkako su se pojavile prve fabrike.

Ovo možda ne zvuči kao mnogo. Ali na isti način kako se osećate bolesno i imate groznicu kada vam temperatura malo poraste, tako i stvari na Zemlji ne funkcionišu najbolje.

Ekstremno vreme kao što su poplave i toplotni talasi postaju sve češći. Životinje i biljke pate, i čak izumiru kako se njihova staništa menjaju i nestaju.

A ljudi obolevaju i umiru zbog zagađenja vazduha izazvanog fabrikama i automobilima.

Svi možemo da preduzmemo akciju.

Isključivanje svetla štedi energiju i
proizvodi manje ugljen-dioksida.

Hodanje, vožnja biciklom, vožnja autobusom ili vozom stvaraju manje
zagađenja od vožnje automobilom ili avionom.

Jesti manje mesa znači manje metana.

Ali ovo nije dovoljno. Sagorevanje fosilnih goriva za dobijanje energije je najveći uzrok gasova staklene bašte.

Hitno moramo preći na korišćenje čistih izvora energije kao što su sunce i vetar umesto fosilnih goriva.

Ljudi su dugo koristili energiju vetra. Najranija upotreba je verovatno bila plovidba brodovima preko jezera i mora.

Prve vetrenjače su izgrađene pre oko 2000 godina za pumpanje vode i mlevenje brašna.

Krajem devetnaestog veka, naučnici, uključujući Pola La Kura, danskog meteorologa, stvorili su prve turbine za proizvodnju električne energije.

Do 1918. u Danskoj je već postojalo više od 120 vetroturbina koje su proizvodile električnu energiju. Ali tek su 1978. godine, inženjeri u Danskoj otkrili prvu vetroturbinu na svetu sa tri oštrice koja podseća na one koje danas koristimo.

Dakle, kako radi turbina na vetar?

1. Vetar okreće oštrice.

2. Motor se pokreće.

3. Proizvodi se električna energija.

4. Domovi, škole i fabrike se napajaju bez proizvodnje gasova staklene bašte.

5. I otvaraju se nova radna mesta za inženjere, građevinare, arhitekte, naučnike i mnoge druge.

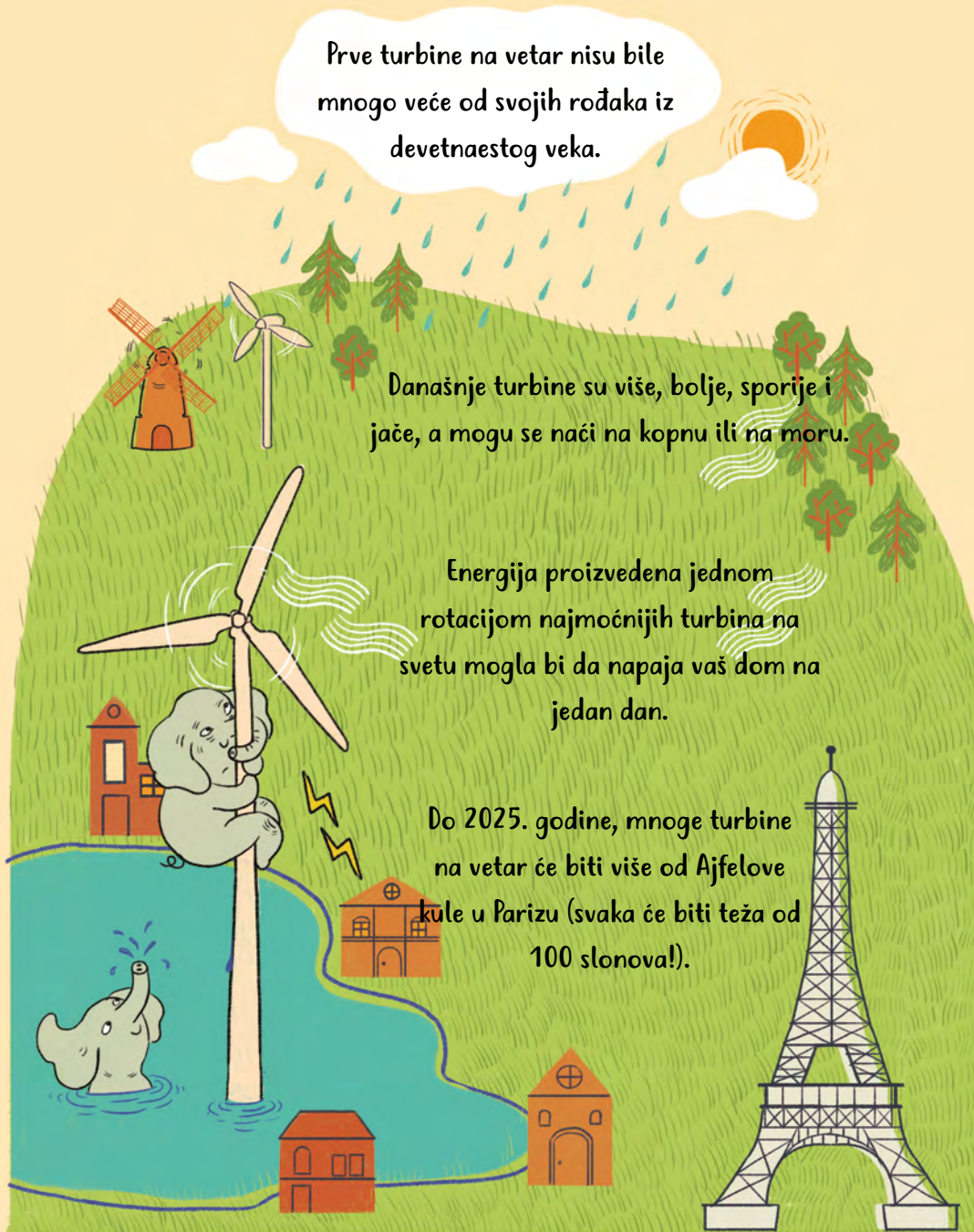

Prve turbine na vetar nisu bile mnogo veće od svojih rođaka iz devetnaestog veka.

Današnje turbine su više, bolje, sporije i jače, a mogu se naći na kopnu ili na moru.

Energija proizvedena jednom rotacijom najmoćnijih turbina na svetu mogla bi da napaja vaš dom na jedan dan.

Do 2025. godine, mnoge turbine na vetar će biti više od Ajfelove kule u Parizu (svaka će biti teža od 100 slonova!).

Više od 130.000 vetroturbina već doprinosi napajanju Evrope. Zajedno sa solarnim panelima, električnim automobilima i promenama u našem ponašanju kako bismo uštedeli energiju i manje zagađivali, energija vetra stvara čistiju i zdraviju budućnost za sve nas.

Podržano od strane:

Wind[•]
EUROPE

windeurope.org

www.letthewindblow.org

Prevod:
Đorđe Popović
Udruženje OIE Srbija